

Med kommentarer af
Svend Danielsen

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Arveloven med kommentarer
4. udgave

© 1997 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Printed in Denmark 1997
ISBN 87-574-0603-0

Indhold

Forord	11
Arvelovens tekst	13
Indledning	31
Kap. 1. Slægtnings arveret	39
§ 1. Børn	41
Stk. 2. Børnebørn og andre livsarvinger	41
§ 2. Forældre	50
Stk. 2. Afskændte m.v.	51
§ 3. Bedsteforældre m.v.	54
§ 4. Adoption	57
§ 5. Arvingen i al overlevende. Forfæres arveret	71
Stk. 2. Samtidige dødsfald	77
Kap. 2. Fødteltes arveret	79
§ 6. Fødtellesskifte med livsarvinger	86
§ 7. Fødtellesskifte med udarvinger	89
Stk. 2. Retstilblingen efter længstlevendes død	90
Stk. 3. Efterlevendes testamente	96
§ 7a. Forløbsudtagelse af personlige genstande	97
Stk. 2. Genstande til børnenes brug	97
§ 7b. Behavereplen	98
Stk. 2. 150.000 kr. reglen	100
Stk. 3-4. Beløbsregulering	113
Kap. 3. Uskiftet bo med livsarvinger	115
§ 8. Med fælleseje og fælles livsarvinger	118
§ 9. Med afdødes sørbørn	126
Stk. 2. Umyndige sørbørn m.m.	133
Stk. 3. Forsørgelsespligt	137
§ 10. Efterlevende konkurs eller insolvent	137

Indhold

§ 11. Efterlevende umyndig eller under værgemål	140
§ 12. Anmodningen	142
§ 13. Opgørelse over boet	147
§ 14. Det uskiftede bos aktiver	151
Stk. 2. Uoverdragelige og personlige rettigheder	154
§ 15. Efterlevendes rådighed i levende live	159
Stk. 2. Testamente	162
§ 16. Hæftelse	164
Stk. 2. Udbakningsreglen	166
§ 17. Skifte, medens efterlevende lever	168
Stk. 2. Nyt ægteskab	171
§ 18. Skifte med særbørn, der bliver myndige	175
§ 19. Arvedelingen under skifte	180
§ 20. Misbrugsskifte	185
Stk. 2. Misbrugseksempler	190
§ 21. Vederlagskrav	197
§ 22. Omstødelse	201
Stk. 2. Frister	221
§ 23. Formodningsregel om aktiver	230
§ 24. Alle livsarvinger dør	230
Kap 3a. Overtagelse efter vurdering	233
§ 24a. Arvingers aktivudtagelse	236
§ 24b. Efterlevendes ægtefælles udtagelse af fællesejaktiver	242
Stk. 2. Udløsning	242
§ 24c. Efterlevendes udtagelse af særejaktiver	244
§ 24d. Afdødes testaments betydning	245
§ 24e. Efterlevendes arvehenstand	247
Kap. 4. Tvangsarv	259
§ 25. Tvangsarvens størrelse og kredsen af tvangsarvinger	259
§ 26. Testationskompetence	261
Stk. 2. Kvalitativ råden til fordel for livsarvinger	267
Kap. 5. Forlodsret	269
§ 27. Børns underhold og uddannelse	270
Stk. 2. Forlodsrettens beskyttelse	273
§ 28. Flere børn	275
§ 29. Anmodning om forlodsret	276

Indhold

Kap. 6. Aftaler vedrørende arv samt arvefors kud	277
§ 30. Forbud mod overdragelse af arv i vente	277
§ 31. Arveafkald	280
Stk. 2. Over for efterlevende i uskiftet bo	300
§ 32. Arvefors kud til livsarvinger	300
§ 33. Arvefors kud til stedbørn	307
§ 34. Værdiansættelse af arvefors kud	308
Stk. 2. Arvingsgæld	309
Stk. 3. Virkningen for arvingens livsarvinger	309
§ 35. Beregningen af arvelodder og tvangsarv	310
Stk. 2. Beregningen af boslodder	310
Kap. 7. Udelukkelse og bortfald af arveret	311
§ 36. Forbrydelse af arveret	311
Stk. 2. Drabsforsøg m.v.	327
Stk. 3. Fremgangsmåden	328
Stk. 4. Tilbagegivelse ved testamente	331
§ 37. Færens arveret, hvis forbrydelse ved avlingen	335
§ 38. Bortfald af legal arveret ved separation og skilsmisse	336
Stk. 2. Ægteskabet omstødeligt	341
Kap. 8. Oprettelse af testamente	343
§ 39. Testationsalder	347
§ 40. Notar- og vidnetestamenter	350
§ 41. Notarialpåtegning	365
§ 42. Yderligere formkrav ved vidnetestamenter	369
§ 43. Kravene til testamentsvidner	373
Stk. 2. Særlig interesse i begunstigelsen	375
Stk. 3. Indsættelse som bobestyrer	379
§ 44. Nødtestamenter	379
Stk. 2. Mundtlige nødtestamenter	389
Stk. 3. Forhindringen bortfaldet	390
§ 45. Vidnepåtegning	390
Kap. 9. Genkaldelse af testamente	393
§ 46. Genkaldelsesformen	393
Stk. 2. Forandringer	404
§ 47. Gensidigt testamente, medens anden part lever	405
§ 48. Gensidigt ægtefælletestamente efter enes død	408

Indhold

§ 49. Separation eller skilsmisse	413
Stk. 2. Hævet forlovelse	418
Kap. 10. Om testamenteres ugyldighed og anfægtelse	421
§ 50. Ugyldighed	423
§ 51. Testators fornuftmangel	423
§ 52. Utilbørlig påvirkning og misbrug	442
§ 53. Vildfarelse	451
Stk. 2. Fejskrift eller anden fejltagelse	455
§ 54. Indhold savner fornuftig mening	458
§ 55. Anfægtelseskompetence	461
§ 56. Formodningsregel ved notartestamenter	470
§ 57. Formodningsregel ved vidnetestamenter	471
Kap. 11. Båndlæggelse ved testamente	475
§ 58. Båndlæggelse af livsarvingers tvangsarv	476
Stk. 2. Fritagelse	484
§ 59. Tilsidesættelse	487
§ 60. Anmodning om tilsidesættelse	502
Stk. 2. Bobestyrerboer	507
Stk. 3. Kendelse og kære	507
§ 61. Administration af båndlagt arv	509
Stk. 2. Andre anbringelsesmåder	515
Stk. 3. Anbringelse af båndlagt arv	515
§ 62. Manglende rådighed i levende live	525
Stk. 2. Forbud mod kreditorforfølgning	529
Stk. 3. Særeje	531
Stk. 4. Udredelse af erstatning eller godtgørelse	533
§ 63. Frigivelse, hvis velfærdssag	535
§ 64. Udbetaling i henhold til testamente	543
§ 65. Båndlæggelse af friarv	546
Kap. 12. Andre bestemmelser om testamente	549
§ 66. Ægtefælles kvalitative råden ved testamente	549
Stk. 2. Samtykke ved fællesejeaktiver	551
§ 67. Uigenkaldelighedserklæringer	553
Stk. 2. Formkrav. Umyndig arvelader	555
§ 68. Forbud mod testamente til to eller flere ufødte	560
§ 69. Permutation	562

Indhold

Kap. 13. Dødsgaver	567
§ 70. Dødsgaver og dødslejgaver	567
Kap. 14. Arv som tilfalder staten	601
§ 71. Statens arveret	601
Stk. 2. Afståelse af arv	603
Kap. 15. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.	611
§ 72. Lovens ikrafttræden	611
§ 73. Virkningstidspunkt	611
§ 74. Børn uden for ægteskab	613
§ 75. Uskiftet bo	614
§ 76. Arveretlige retshandler	615
§ 77. Konfirmation af testamente	617
§ 78. Båndlæggelse	618
§ 79. Landejendomme	619
§ 80. Ophævede bestemmelser	629
§ 80a. Overenskomster med andre stater	629
§ 81. Færøerne og Grønland	630
Notarialforretninger	631
Forkortelser	651
Domsregister	653
Regelregister	661
Stikordsregister	665

Forord

Arveloven trådte i kraft den 1. april 1964. Tre år senere udsendte Poul Gaardén, der var chef for Justitsministeriets lovaafdeling, da loven blev gennemført, Emma Rogvi, som havde været sekretær for Arvelovsudvalget, hvis betænkning fra 1961 dannede grundlag for loven, og jeg den første udgave af kommentaren. Den blev udarbejdet på grundlag af lovens motiver samt den da foreliggende litteratur og praksis. Seks år efter den første kommentar udkom i 1973 en ny udgave, hvor jeg var eneforfatter. I mellemtiden var arveretlige spørgsmål blevet behandlet i en række artikler, domme og i administrative afgørelse. Dette materiale blev indarbejdet. Da tredje udgave af kommentaren kom i 1982, kunne jeg i forordet konstatere, at det var sytten år siden Ernst Andersen udgav sin lærebog i arveret, og at nogen senere samlet fremstilling af emnet ikke senere var udkommet.

Ved udarbejdelsen af denne fjerde udgave har situationen været en anden. Der er kommet udførlige arveretlige lærebøger. Den århusianske »Arveret« med tre forfattere er i 1991 udsendt i anden udgave, og professor Finn Taksø-Jensen har i 1986 udgivet sin »Arveretten«, som er suppleret med en række tilleg, det seneste i 1996. Samtidig er de skifteretlige regler med strejf ind i arveretten blevet udførligt beskrevet i et par samlede fremstillinger i 1989-90, og kort forinden var der kommet en stor skiftelovskommentar. Skiftelovgivningingen har endvidere været emnet for et omfattende udvalgsarbejde, der har resulteret i en betænkning fra 1994 og i 1996 i en helt ny dødsboskiftelov.

Med dette grundlag får denne bog et noget andet sigte end de tidligere udgaver. Ved alle paragraffer har der været andre forfatters analyser og synspunkter at bygge på samt tage stilling til, hvilket i nogen grad er forsøgt uden helt at sprænge rammerne for en lovkommentar. Med de nyere tværgående systematiske fremstillinger har det tillige været naturligt i denne udgave at koncentrere sig om en beskrivelse af arvelovens enkeltbestemmelser og at skære i de tidligere supplerende omtaler af spørgsmål inden for forsikrings- og skifteretten, afgifts- og skattelovgivningingen samt om internationale forhold.

Domspraksis har spillet en central rolle ved udarbejdelsen af bogen. Offentliggørelsen af utrykt landsretspraksis, der begyndte i 3 udgave, er fortsat. Med min baggrund er afgørelserne i første række fra Østre Landsret, men også domme fra Vestre Landsret, som jeg har fået kendskab til, herunder fra om-

Forord

talen i bladet Fuldmægtigen, er gengivet. Da det er begrænset, hvad der i de senere år er kommet af arveretlige domme, og for at få et mere dækkende og illustrativt billede, er ældre domme, som var udeladt i 3. udgave, i vidt omfang medtaget på ny. Administrativ praksis på de specialområder, hvor den spiller en rolle, navnlig vedrørende umyndige arvinger, båndlæggelse og afståelse af arv, er også søgt belyst.

Der er gået femten år siden tredje udgave, da andre gøremål først nu har givet mig mulighed for at tage de arveretlige emner op på ny. Disse mange år er ikke gået sporeløst hen. Som nævnt ovenfor har der været meget nyt at tage stilling til. Det har også været naturligt at genvurdere og uddybe store afsnit af bogen, medens enkelte, begrænsede dele har kunnet gentages med justeringer. Størstedelen af bogen er således omskrevet, og den er udvidet betydeligt. Navnlig er der lagt vægt på en ganske dybtgående behandling af de arvelovsregler, som har vist sig af størst betydning i dagligdagen, og som har kunnet belyses gennem nyere afgørelser. Jeg har således søgt at omtale og vurdere lovområdet ikke mindst med en praktikers øjne.

Udgivelsestidspunktet er i nogen grad valgt under hensyn til to store lovkomplekser, som er trådt i kraft den 1. januar 1997. Navnlig har det været værdifuldt, at teksten har kunnet tilpasses den nye dødsboskiftelov og dens mange nydannelser. Derudover har værgemålsloven og de administrative regler, der er udsendt som supplement, haft betydning, herunder for kommentaren til kapitel 11 om båndlæggelse.

Dommer Per Holkmann Olsen, Gentofte og lektor Peter Vesterdorf, Aarhus Universitet, har glædet mig meget ved at påtage sig det omfattende og tidsrøvende arbejde at gennemlæse en korrektur til bogen. Med deres dybtgående og brede erfaring på dødsboområdet har de kunnet give mange værdifulde råd. For denne bistand og hjælp bringes hermed en hjertelig tak. Ansvar for synsvinkler i bogen er imidlertid mit alene.

Arveloven er en central lov for de mange mennesker, der efter et dødsfald får brug for reglerne, og for dem, der hver dag eller med mellemrum beskæftiger sig med eller har kontakt til dødsboområdet. Det er mit håb, at de, der har behov for svar på konkrete spørgsmål, kan finde vejledning i kommentaren, så den vil gøre nytte for advokater og domstolsansatte, revisorer, socialmedarbejdere, arveladere og arvinger.

Kommentaren er ajourført til 1. oktober 1997

Holte, november 1997
Svend Danielsen

Arveloven

Lov nr. 215 af 31. maj 1963, som ændret ved lov nr. 222 af 8. juni 1966, lov nr. 258 af 4. juni 1969, lov nr. 259 af 22. maj 1974 § 1, lov nr. 212 af 13. maj 1981 § 9, lov nr. 228 af 23. maj 1984 § 29, nr. 3, lov nr. 373 af 7. juni 1989 § 2, lov nr. 396 af 13. juni 1990 § 10, lov nr. 389 af 14. juni 1995 § 13 og lov nr. 384 af 22. maj 1996

Seneste lovbekendtgørelse nr. 584 af 1. september 1986

Kapitel 1 Slægtinges arveret

§ 1. En arveladers nærmeste slægtsarvinger er hans børn. Børnene arver lige.

Stk. 2. Er et barn død, træder dets børn i dets sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måde arver fjernere livsarvinger.

§ 2. Har arveladeren ikke efterladt sig børn eller andre livsarvinger, arver hans forældre. Forældrene arver lige.

Stk. 2. Er en af forældrene død, træder hans livsarvinger i hans sted på samme måde som bestemt i § 1, stk. 2. Er der ingen livsarvinger efter ham, arver den anden af forældrene eller dennes livsarvinger alene.

§ 3. Er der ingen arvinger efter § 1 eller § 2, arver afdødes bedsteforældre. Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene og halvdelen bedsteforældrene på mødrene side.

Stk. 2. Er en af bedsteforældrene død, træder hans børn, men ikke fjernere livsarvinger, i hans sted.

Stk. 3. Mellem fædrene eller mødrene arvinger indbyrdes deles arven som fastsat i § 2. Er der kun arvinger på fædrene eller mødrene side, arver disse alene.

§ 4. Adoption begrundes samme arveretlige stilling som virkeligt slægtskab, medmindre andet følger af reglerne i adoptionslovgivningen.